

Sada djeca bolje uče, jer je recenec učitelj dosta svestan ali recimo malo, jeli može on toliki broj djece dobrim uspijehom podučavati. Ne, nije moguće!

Zakon veli da se, ako broj djece u školi poskoči u 3 godine redom do 50, mora se neodvila bo skrbiti za još jednoga učitelja. Kad ima 160 djece dužne školu polaziti, da onda mora biti i treći učitelj.

Da punitarska škola ima više od 80 djece to slavne oblasti i kotarsko i zemaljsko školske vijeće a i zemaljski odbor dobro znaju, jer dobivaju odnosna izvješća.

Da obstoji rečena zakonska ustanova i to znaju, jer su oblasti postavljene, da zakon znaju i da zakon vrši iako pučanstvo zakon ne vrši, da se ga na to prisili.

Tko da je odgovoran za žalostne posledice, koje se tim punitarskomu pučanstvu nanašaju?

Ako drugi za nas nemari, nesmisimo mi svoje dobro zanemariti; nego moramo siliti, da se zakon vrši.

Potrebito je dakle, da pučanstvo na temelju zakona ustanovljene druge učiteljske službe od zemaljskog školskog vijeća zatraži. U tu svrhu valja jednu prošnju učiniti i dosta je, ako se i jedan občinari podpiše.

Što pak do rečemo za žensku školu??

Ciel svjet samo na to ide, da svoju djece čim bolje poduci i mukzu i žensku a kod nas mnogi niti nemisle na žensku školu.

Valja da se i zato brinem, jer je srušuta da Punt, koji je veci no Krk (Veja) nema mjesta, gdje bi se djevojčice naučile malo citat i pisat te se na ženske poslove pripravljat.

Punat je važno mjestance i liepo položeno; da se trgovina u njem malo bolje razvije moglo bi postat sredistem gjeolog otoka jer Krk (Veja) se ništa nedrže. Trgovina tako će se tek onda razviti kad bude dosta ljudi i muzkih i ženskih, koji budu znali račune držati. Zato dragi domorodci, treba nam dobre muke i ženske škole, jer u njih jezi naše dobrostanje, nasa budućnost!

Puntari! samo napred — budućnost je vaša!

Prelazimo na drugi predmet.

Krk (Veja) dala je pred mnogo godinu Puntarim jedan dio svojeg občinskog zemljišta — „Prniba“ na obradjivanje. Zato davaju Puntari Venjanu tretinu. Ovu tretinu su dosada čini mi se svi u novcu plaćali.

Vejani su ovu tretinu povjerili jednoj osobi nehtujec imati toliko posla sa utjerivanjem novca a ta osoba se je

obvezala platiti jednu uređenu svolu obcem. Zato je pak rečena osoba utjerivala od celog pučanstva tretinu u novcu.

I ove godine subarendirala je občina tretinu. U tu svrhu uređena bi sjednica občinskog zastupstva u kojoj se je ustanovilo uvjet pod kojim će se dati tretinu g. Klačiću, jedno pakto načelo pogravarstvo da sklopi kontrakt. Kako se je sve prenalo radilo, izpustilo se je u protokolu dotične sjednice jednu važnu izreku po kojoj stoji u volji pučanstva plaćati gosp. Klačiću tretinu bilo u novcu pakto u robu.

Na temelju ovog nepotpunog protokola i nečekajući druge sjednici, u kojoj bi se imao protokol prijašnje sjednice pročitati i odobriti ouz zastupstva, učinjen bi vrlo nejasan i netočan kontrakt nesadržavajući naravski one za pučanstvo vrlo važne točke.

Nekoliko vremena poslije sazvalo se opet zastupstvo i izreklo u odnosnom protokolu, da se ju u prvašnjem izpustilo zapisati, akoprem se je o tome u sjednici govorilo, način kako ima pučanstvo tretinu plaćati.

Iza ovoga protokola bilo bi dužnost občinskog glavarstva, da sama pozove g. Klačića na popravak kontrakta u smislu pravog zaključka zastupstva jer de facto onaj kontrakt nije valjan pošto neodgovara smislu jedne stranke.

Ali to se nije dogodilo i g. Klačić na temelju kontrakta tuži narod punitarski na plaćanje trećine u novcu i to ne kako je u kontraktu rečeno na račun od 700 for., što može od pučanstva uuteriti, nego po ceni ploda. U tu svrhu idu cienitelji na lice mjesta, komisije itd.; olvaraju se nebrojeni procesi i žalostan puk naravski mora sve plaćati radi netočnosti i naglosti u stvaranju kontrakta.

Mi žalimo veoma one dogadjaje te želimo da kotarski sud "Krk" zemaljski odbor u Poreču ovom predmetu svoju očišćnu pozornost obrate i zlodoskoće, jer je narod uzrujan, kad promisli da nema čim živit jer su godine slabe a osim toga da mora velike troškove za neosnovane procese plaćati, koji ga nesamo novčano nego i moralno ubiju.

Iz Kastavčine.

U svom dopisu mjeseca rujna piše se dopisnik iz Kastva: što je krivo tako malenom broju pukih prosjeviličaj, t. j. učiteljih? I odgovara, da je krivo nedostatni prostor za školu! — To je odgovor, koji nam se obično sa službenih stranah doje i koji u svojoj cijelosti nestoji. Neka se stvar dublje promotri,

pak će se doći do osvjeđenja, da je takav odgovor sasud iznika.

U Kastvu dolazili su, otkad je ovdje viserazredna škola, učitelji iz Kranjske i Goričke, izobraženi njemački i morajući se među djeecom i narodom učiti hrvatski jezik.

Hrvatske škole za naobrazbu pukih prosjeviličajih nebijase nigdje do u Zagrebu, otkad je pak težko, skoro ne moguće ovamo k nam doći.

U Kastvu bio je prije tri godine pripravljen tečaj, al se je svijedlo bilo i taj drugamo prenijeti. Odtuda islo je doista njekoliko dječaka na daljnju naobrazbu, i postalo iz njih njekoliko učiteljih; ali ta pripravica bija jedina u Istri, te nije mogla zadovoljiti potreban svih istarskih Hrvata. U njoj su se pripravljali, da se pak odgoje za učitelje sive hrvatske Istre a ne samo Kastva. Pak kako su se u daljnjih način, na učiteljicu u Kopru, odgojili? Nječinom su se mučili, i jedni ju težko, drugi nikako probavili. Od ovih posljednjih šetali se njeki cijelu godinu po Kastavčini.

Jeli nedostatni prostor za školu uzrok, da su se tudjinski odgajeni učitelji k nam posiljali? Jeli nedostatni prostor za školu kriv, da se nigdje hrvatskih učiteljih za Istru odgajalo nije? Jeli nedostatni prostor za školu kriv, da se ukinula bila pripravica u Kastvu, da se je samo jedna za sve Hrvate u Istri ustrojila, za one Hrvate, za koje se nikad nista učinilo nije?

Opredjeljene sgrade za naše škole nisu takova, kakovih se nadje u velikih gradovima. Opredjeljena zgrada: muzičkoj školi u Kastvu neće bit dovoljno za 334 učenika, zenskoj za 118 učenica, mješovitoj školi u sv. Mateju za preko 250 djece; mješovitoj u Klani za po priliku toliko djece; mješovitoj u Rukavcu za po priliku toliko, ako ne više. Brgudi neće imati zgrade po novih propisih stvorene za školu, koju bi počinio najmanje 150 djece. Ali svemu tomu da se pomoći sa višim stranama samu kad bi se htjelo. Postavio bih svoju glavu, da b u Kastvu bilo bar 8 učiteljih, u sv. Mateju, u Rukavcu, u Klani bar po tri, na Brgudu bar dva, kad bi tu stanovali Talijani ili Niemci.

Škole, kako se smještaju drugud, gdje su nehrvatske, smještite bi se u zgrade i neodgovarajuće posve građevinskim zakonom. Različiti razredi mogli bi pod različitim krovima biti, kašoš se to i drugud događa. To za vremje Medju Štin brinulo bi se za bolje zgrade malo po malo. Običina, koje može, bi se nagovorilo, da škole grade, pristupiv si na drugom; a nebi se občinare nago-

varalo na svadje, koje njim trošak vremena i novca prouzrokuju; nela njim se siljalo na njihov teret kao žinovske ljude, koji su sada pod iztragom službenoga pronevjerenja. Obdinam, kaje ne-noga zgrade graditi, dalo bi se podržati. Marlivo čitam „Naša Sloga“. U 5. br. t. g. propoveda se kako je visoko ministarstvo opredjelilo 13,000 za školsku zgradu u jednoj pokrajini, u kojoj Hrvati ne stanuju. Na istom mjestu čita se, da je isto ministarstvo odlučilo 44,000 i za gojenje njemačkoga jezika, jer se zang pokrajinske oblasti malo brini.

A nije li u Pulji njemačka škola, dočinu nije hrvatskog ni traža, premda je velik dio grada samo hrvatski? I o tom bijaše riječ u javnosti kao i o tom, da se kani u Dalmaciji ustrojiti njemačku školu za djecu čestnikom onih vojnikab, koji se u dotičnom gradu nalaze.

I to mislim, da će bit dosta za sada. Možda se još kada javim.

Volosko 18. Novembra 1880.

Volosko smatralo se dosad gnezdom talijanskim s ove strane Istre a Volosčaki bili su prikazivani hrvatskom občinstvom kano ljudi bez narodnosti i ljubavi do svog jezika i domovine.

I u istinu, ako se ima čovjeka suditi po njegovih činu, nije se baš griesilo, kad se o vecini Volosčakih tako sudilo. — Njekojo bo zaslijepljen i zavedeni podupiranu na svaki način talijansku prianju sive hrvatskoga narječja prieče nam, da se s njim pobliže upoznamo te da ga oblubimo.

Nu sada, hvata Bogu i vremenu reć bi da se kod nas počelo vedrići svatvi zora! Jepse budućnosti. U Voloskoj muzičkoj školi, gdje se dosad stanujali talijanski podučavalo; gdje je jedino vrieme zabranjen bio svaki hrvatski glas, učiti će se odsad i hrvatski jezik po četiri sata na tjedan.

Mi tojavljam isto tako veselinu.

kako smo dosad žalostnim srecem opisivali hrvatskomu občinstvu žalostno stanje i malu cijenu u kojoj se je držalo domaći nam jezik. Danas činimo mi te tim radje što nam tu zadovoljstvju pružaju, baš oni koji su dosad hrvatskomu jeziku toliko protivni bili.

Da nas se pak zlo nerazumije, vec ovdje spominjemo, da taj njihov korak nesmatramo možda kakvim porazom njihovim ili čak kapitulacijom, jer smo mi to od njih uvjek očekivali, uzdajuc se u njihov zdravi razum, koji je za čas strašeu zaslijepljen mogao postrati. nu nikada u zabiludi dugo ostati —

Bilježimo ovo rado na čest onim, kojim je stvar povjerenja, jer nije statuota sa krivoga puta vratiti se na prav.

u Moskvu te biskupsku stolicu podignuo u Kievu. S otim doista neuvhodnim lovorvaci vratiti se u Moravsku i svojim i videći, da mu se primije konac, označi si sam da nječinu; svecenstvo i puš opomneni na nječinu; zadnjim opomenama, svrši blago krijeput zadnjim opomenama, svrši blago onaj život, koji mu je bio put u nebo. Kako je Rim za Cirilom tako je Moravka togovala za umirajućim Metodijem, izgubljenoga tratio i svim načinu podstila njegovo mrtvo tielo.

Mi se, Častna braćo, preprodgo spjevamo ovih dogodisa: nas pak dire, kad pogledamo daleko natrag na sijaj vez slavenskih naroda, zatet preložiti poteci s Rimskom crkvom. Jer ova dva sretstva kršćanskoga imena, o kojih govorimo, jesu istinska poslana iz Carigrada k paganskim narodom, na ipak njihovo poslanstvo moralno je slediti ili na zapovijed ovih apostolska stolice kar sredista katoličkoga jedinstva, ili se je moralno, a to je ne jedanput izjavljeno, valjanim i svetim načinom odobrili i u istinsu ovdu u gradu Rimu dati su račun i o prezentu apostolskoj službi i odgovorili na obitušte; ovajekod groba Petra i Pavla zatleli su se na katoličku vjernu, biskupsku posvetu primili zajedno sa vlasti, pridržavali žarku redovu, ustrajati svetu vladariću.

Napokom odavje je zamoljena poruka slavenskog jezika u svetim obredib za sve ore dne puni 10 vječora, od kad je Ivan VIII. papa učinio moravskoga kneza tako

dostojna slava, pravom heilimo, te caporice domo, da se u istom jeziku slava, i djela Krista Gospodina Nasegu narijeti. Nitimima lo proli zdravoj ejeri ili nauci budi misse u istom slavenskom jeziku pjetati budi areto Ewangelije ili bošanska Staro staroga i novoga zavjeta dobro precedena i izumačena citati i druge are služe hora spiceri. Ovaj običaj posvetio je poslije mnogih godina Benedikt XIV. apostolskim pismom od g. 1754 do 25. kolovoza. — Rimski pak pape, kogod puti su ih molili pomoz kavezovi, na celi onim narodom, koji su Cirilom i Metodijem obraćeni na kršćansku obredu, nisu nikada aktivili u tom, da nija bilo s njihove strane blagomaklonosti u potomi, čorjeklobnosti u poduci, blagobnosti u davanju zaštite, i u svrem, gdje se god moglo, najbolja volja. U cestom iskusili su Lاستفutar, Svatopluk, Kocel, sveta Ludmila i Boris od predstavnika naših esbitu dlužat prema okolnostima vremena.

Niti smrću Cirilovom i Metodijevom oje stala ili popustili celična brigica Rimskih Papa za slavenske narode, već se je ona uvek jasno pozakala, kad su god stihili kod njih sretstvo vjera i obde blagodatoje. U istinu posjao jo Nikola I. Bogarom srećenike, da podnese narod i biskupstvo pobjednicu i portu ugarskoga kralja za novo sagradjenu, imade mnogo spomenika blagobnosti Gregorija IX. i Klimenta XV. Mi uvidjamo atoga, da valja Bogu hvaliti, što nam se prava godina prilika egoditi slavenskomu plemenu i ratiti za njihovu obču koristi ne manjom dobiti goriljosti, nego što se je u svatu vremenu opatalo na

nasiš Predstavnicih. Ovo je najmo Nam pred očima, ovo žalimo jedino; pregnati iz petih fili za tim, da se plemena imena slavenskoga vremena brojeni biskupi i srećenici podnose, da so u izpozivljadanju pravo vjere, u poslušnosti pravog crkve Isusa Krista učvrste i izkrovu svakim danom sve to više očente, koliko obilje dobara od naredada crkve katoličke utiče u domaću zdragli i sve stolice u državi. Jer ono crkva zahtijevaju za sebe najviše i najveće Našu brigu, niti ima ista, što bismo topili želili, nego da uzmognemo obratiti briju na njihovu korist i srecu te mati sve u neprestanoj zajednici spojene s Našim, što je najveća i najljepša spona Blagostanja. Preostao još, da odlikuje Naše prati i ono, što poduzešmo, usreći bogati u milordu Bož. Za to uzmijemo kod njega kao zagovornike Cirila i Metodija, učitelje Slavije, rije stvaranje kako hoćemo umnati, tako se užidamo, da će Nam na ruku biti njihova zaštita.

Nalatemo stoga, odrediti peti dan posljedice srpske kao stalac, kojega je stolice uspostavio Pio IX. ustanorio, da se uvrsti u kodelar Rimke i ciele Crkve i slavi sv. godinu sretstvima Cirila i Metodija, „cum ritus duplice minoris officio et missa propria“, kako je to „steti abz. abz. za zakonite obrede“.

Vam pak, častna braća, calzemo, da se pobrinete ovo Naše pismo preglasiti, i ste to je u njem propisano, da obdržavaju svi

Nije to, gospodo, nedosticljivost, već je to kriepost, koja samo razborite riese i koja Vam na čast služi.

Da nam se pak nereće, da smo našim veselećem se kuo mali dječa i najmanjih stvari, već sada izjavljujemo, da ovo, što se sada gleda hrvatskoga jezika očito, smatramo samo prvim korakom k prelazu na ono, što se još učiniti može. Da se pak naš cilj upozna, mi ga evo opet ovdje navajamo. Nas program jest, hrvatskomu kano našemu materinskomu jeziku ono ujesto pribaviti, koje ga po pravu ide, t. j. prvo ujesto svuda i svagdje a talijanski jezik, kojega važnost i potrebu dobro poznamo, učiti čemo i gojiti dote i toliko, dokle i u koliko nam bude od potrebe i u koliko nam te nebude pribavilo napredak u svojem materinskomu jeziku.

Patriotička nam dužnost nalaze da nas pak pobliže upoznamo sa materinskim mu jezikom, da ga tako oblijabi i nauči štovati i cijeniti kako se pristoji, a talijanski da uči i stuje kano jezik koji je i vrijedno i potrebno da upozna i stuje.

Mi hoćemo, da u puku našemu probudimo ljubav do hrvatskoga a stavljanja do talijanskoga jezika; mi hoćemo da budemo u svojoj kući gospodari a ne strani i gostovi, ne „peregrini ih patri“. Mi hoćemo da su daje caru što je carevo a Bogu što je božje. To je sve.

Što se pak ustrojenja ženske pučke škole tiče, o kojoj se već toliko pisalo i govorilo, mi se nadamo da nam se već veće nikakvih zaprilekha stavljati jer je ženska škola isto tako potrebna kao i mužka. Spominjemo uz to da se evo ovđe prva sgora pruža našim občinskim zastupnikom, činom izjaviti, da su ovo mјere iz pravoga i čistoga osvjeđenja odredili.

Iz daljnijih koraka upoznat čemo istinu.

iz Južne Rusije, studenoga 1880.

Ijetina se je u oběc ove godine u ovih krajevih iznevjerila. Jedina pšemica „Ozima“ dala je povoljni rod u Kievskoj guberniji. Pšemica „Girka“ najviše je postradala od raznih kobilica. — Tako je bilo odveć malo. Zobi (ovsa) skoro nista. Žito je urođilo prilično u Hersonskoj guberniji, nu ono se izvozi u Harkon i u Moskvu za pivo i rakiju budući da razi nije. I Besarabski kururuz kupuju u Odesi ter ga odpravljaju kroz Nikolajev u unutrašnju Rusiju za rakiju.

U istočnih gubernijama vlava oskuđica a isto tako u nekojih okružjih Hersonske, Ekaterinoslavskie i Harkovske gubernije, gde je morila vlada i zemstva dcieli sjenjena. Sada neuromorno rade da spase pučanstvo od glada kroz nastajuću zimu.

iz reda svećeničkoga, koji obavljaju sveti oficij obredom Rimske crkve, i to avaki u svojih crkvah, gradovih, biskupijama i kudab redovničkim. Nakon hoćemo, da se na Vas savjet i obodrivanje obeguto moli i proso Ciril i Metodij da se željeni milosti, koja ih dopala kod Boga, kršćanstvo na cijelom latoku štite, proseć ukrainost katolikom, a odmetnikom volju, da se sa pravom crkvom opet sjedine.

Ovo, kako ja gore napisano, nalazemo kao tako odobreno i pvrđeno, unatoč izdanju od sretoga Pija V. popo predstavnika Našega i drugim apostolskim konstitucijama o reformaciji hrvatskog i misala, također ustanovanim i običajem, ma bili od vajkada te unatoč svome drugomu, što jo tomu protivno.

Kao rezak pak nebeskili jarova i zalog naša osobito dobrohotnosti, dodjeljujemo apostolski blagoslov Juheljiju u Gospodinu svim Vam, čestita braća, cijelom kleru i puku Vam vjednjice povjerenju.

Dano u Rimu kod sv. Petra dne 30. studenoga godine 1880. našega pontifikata godinu treću.

Lena PP. XIII.

Hrane se u obec malo izneslo, jerbo je neima, zato su i cene visoke.

Iz Nikolajeva se izvozi svake godine uz srednji rod 3 miliona četvrtih (1 četvrt 2%, staru) a one godine neće doprijeti ni 1% i to već da proslogodišnje hrane. Drugi će vam potkojesta o novom posjevu javiti.

Navlji u Nikolajevu za sredozemno more (mare mediterraneum) brodom 2 do 2½ franka a parobrodom 2½, do 2½, za saržu. Cene u Nikolajevu „Girka“ viesa 9 padi i 20 Z. do 30 Z. od Rubli 15,25 do R. 16.— Ozima 9 p. i 20 do 35 Z. od R. 15.— do R. 16. Itaz viesa 9 p. i 30 Z. R. 1350 do R. 14.— Žito (jedmen) od R. 8,30 do R. 9.— sve za četvrt od 10 pudi franko bordo.

govori, da ce na proljetje i bez europske pomoći gledati na svoju ruku skusiti ratnu sreću sa svojom susjedom Turskom. Nego neće bit ipak sami, jer je kao gotovo, da su se spraznuli s Bugari, da su se udariti zajedno na svog zapadnogčkog tačitelja Turčinu.

U Njemačkoj se dogadjaju čudne stvari. Počeli su progonti i Židove, da je već u njihovima rukama veći dio narodnog bogatstva, pak da se boje, ako ovak potraje, da novčano neujaraju cijelu Njemačku. Niemece je stran, što se to događa, jer moraju snositi prikor, il da su hrdjavi gospodari, il ne slobođoumni putnici. Od nekolike godine isti se pokret pojavit će i u Ugarskoj. U Rusiji nemaju nikako doći do pravoga mira, jer se opet čuje o gibanju prevaritivne stranke, koja preti caru ubojstvom, kad se bude vratio iz Litvanije u Petrograd. Bas valja reći, da tamo il neznaju, sto narodu treba, il navlaš neće, da mu bar u nečem po volji nene. Zadlost jedno i drugo. Rusku se vlasti naravnala sa svetom rimskom stolicom gledje erkevnih s njom odnosih, usled čega se sad mnogobrojni poljski prognanici vrneju iz Sibira u domovinu, a naime svećenici, koji su u raznih prigodama bili baceni u progonstvu radi neustrašiva obavljaju svih svecemeljkih dužnosti. Dan Bog, bio je prvi korak onog pomirenja među Rusi i Poljaci. Sto ga svi Slaveni teli željno očekuju. Engleski će se parlament sastati dne 6. dojdjegu januara. Talijansko se ministarstvo opet koleha. U Francuskoj su zakvačili metak pragnutih fratarah, pa kao da je uprav bio i uzrok, što su jih stali goniti.

Različite viesti.

Za vjenčanje Nj. Vis. carevica Rudolfa, koji će se obaviti poljovom u mjesecu Februaru 1881. u Beču prizvaju se veliki svetočnosti. Mnogi gradovi ogotavljaju darove, koje će tom sgodini podnijeti izlažbenici.

Odvaljke e. k. novootvorenito zbiralište je primorskim obiticim svako sedjelovanje ili izlaganje kod obiticke izložbe, što se prijeđuju buduće godine u Milani. To isto učinilo je tirsko novootvorenito za Tirol. Povod ovim zabranom bit će što je milanski odbor zaključio sve stvari, koje dodju iz Tirola, Trata i Istre, smještiti u odbor pod naslovom „talijansko pokrajine pod Austrijom“.

Dr. Dinko Vitezlić, istarski zastupnik na carevinskom vietu, boravio je u Trstu ičiti proti tjeđan do odputovanja 29. pr. mjeseca saborško rasjedanje u Beč.

Za Bratorođeničku hrv. ljudi u Istri darovalo je opet nači zvanični zastupnik dr. Dinko Vitezlić jednu obveznicu od 100 for. Uglendali so i drugi u njegu.

Starjanska čtaonica u Trstu priredila je subotu 27. novembra 1880. koncert sa sljedećim programom: 1. Pedrotti, Sinfonija iz opere „Tutti in maschera“ za dva glasovira, igralo su gospodice E. Popović, E. Engelhardt, S. i F. Schilbach. 2. Umlauf, „Pozdravljanje Te“, Igra na citarni g. V. Vavpotić. 3. Rosetti, „I Paletti“, straža su na glasoviru gospodice E. Popović i A. Engelhardt. 4. Hajdrich, „Vodnik u spominu“, soliteropis trčanskih plovatah. 5. Kellerei et Hermann, „Fantazija iz „Rigoletto“ za glasovir i gitnu. Igrali gospodice Engelhardt i g. G. Dragatin. 6. Vavpotić, „Njež i ljubavi“. Igra na citarni g. V. Vavpotić. 7. Piumagalli, „Fantazija“ igrala na glasoviru gospodice S. i F. Schilbach.

Koncert započeo je o 9 sati na veleru ukusno učljenjem prostorijama čtaonice.

Počeo je dovoljan, prostorije i državni zastupnik dr. Dinko Vitezlić. Zahvala tokla je u najljepšem redu, točka za točkom ohršivala se na najtečniju točnost. Gori napomenute gospodjice svojim vještinom i skladnim igranjem državno reselo običinstvo napelju to ova južna zemlja svoju zahvalnost i prianje opetovanom pleškom i trčanski pjevec odjepavao dobro svoj dobroteropis. Iznenadio je tako običinstvo g. Vavpotić svojim neobičnim utrajanjem na citari, glasovi koje proširat će se još više putem čtaoničkim prestorijama. Koncert bio je dobro udešen i sto se tito izvesti i vremena.

Čest ido odbor i njegova vrloga predsednik koji će mi slušati te savjete, pak se

nika vrloga g. Polica. Iza koncerta krasni spot i mladež zatoti u kring a ostali se parodaju u prizivanje stotore, da si stogod zavine. Briga predsjedničkova priskrbni isto večeri i prave hrvatske kapljice, kod kojih su i koja sgodna progovara.

Na 11. decembra urezana je „Saljiva loptica“ i domaća tabava. Na mnogobrojni posjet pozvane odbor.

Slovenski jezik kod duhovnih ureda. Po odredbi ljubljanskoga biskupa resavat će se unaprijed slovenski putnici u slovenском jeziku kod biskupskoga ureda. Stvar sasvim naravna mu danas doba ukazuje se skoro kakvom povlasticu.

Konči i voz odveo. U hrvatskih so novinali čita: Dne 6. pr. mjes. došao je njegova kraljica u Mrzović, najulo konje to se da odvesti u Sodolovac. Putem napakao je vozara u svih kraljev, tuko da je voz pisan zaspao. Tudi su je pisanoga i spavajućoga burača s vozom to se odvao s konji i vozom, putanje je: kamo? Obrčen je bio na mađarsku

KRATKI NAPUTAK POLJODJELOCU O SJETVI.

Maleći moj hrvatski seljaku! — Vrijemo je prisplje, da su opet latki pluga, pa da podnosi odmicanje svjeti, jer naš poljodješko pravilo jest: „da stignuti ranje sijes, tuci signiraju te zetra.“

Pošto moj seljaku moj, dobro pozna, da tu malevi vrućim, ljubavim i pa u toga se uljivam, da des ovu privilju o svjeti dragovljivo usvojiti, pa ih još ave jeseni u potu praktično kuhati: tuci vidi što će osnovati na meni videglošnjim izkušnjama.

Ajdo sad, Lazar tu ti te pravila, ali me ponovo slušati: pošto je dobro slušati ono koji zna.

S toga voza sjoboglaviti otac mladom ženu kate: „Susti! stakaj, zadrže rođoljube kad u čem dirane, jer će urek u tom lati dobre i zdrave ruke.“

Ovo se napomenut tu skoro čali od mi jednog sjoboglavog Valunatinskog Hrvata u našoj kraljici Zagori, ja ovu sjoboglavu pamutnu žensku navodih stavanom čitatiju vre „Nasa Sloga“ za občinatu korist. A sad predujmo na stvar!

Cim si, seljaku moj, ujiva svoju valjano uzoru, a uz to je magno i lepo razdrobit, tada tu sad troba i posjeti.

Eda njetsva što uspješnje bude, treba ti se startat na valjano ajmeno; jer lepo naš narod kate: „Lekko sjeme takoč plod.“ Toga radi upozorujem te dačko na sledeća pravila, koja su, kako gori rokoh, osnovana na izkuštu Dakako o svim pravilim o svjeti danas divljati noću, a rasloga, što sam vod u nekim učinio gavir u broju 7 god. 1877. vre „N. Sloga“, pa s toga to još jedno u na taj broj vjećam, da ga naime opet u ruku uzmeš i ujedno elanak „nekolike opomene o sjemenu“ uzdati treće koristi radi.

* * *

1. Vrijeme sjetva.

U hrdinah i na vlasno teklu zomljisto valja rame obaviti ozimnu sjetvu, za da se bitko laglje uvrijeđe (ulokoreno, uledeno) priznati sile zimo i mokra, i poskodnih vjetra. Naprotiv pak valja jače usjere kašnje sjetvi.

U občo seljaku pravilo ima biti, da rane sije, jer će od ovakove sjetve oblinjeni prirodu nadati se nego li od kasne. Ns s druge strane sjetujem te, da ne valja uiti odvje prernati sijat za to, što u topiljeni podnebju, i na prihak i toploj zamjeni, usjeli određe bujno rastu, pa bi tako moglo u kasnoj jeseni nastati silne povodne, te tako bi mogli usjeli sagnjiti, ili bi mogao uraz pri suhoj i jekoj zimi uništiti. Posor, seljaku moj!

U lakom, toploj zomljisti treba ranjene sijeati jače usjoro, posto će usjoro koristiti zimsku vlagu; a ovo pravilo uvaljasto vredi za rob, zatim jedan, a čim se ovi bojati mrazovat, krušnje, kuruz, patulj, graskat, rotkru itd.; tada sjetva riedko seljaka izda. Ovo sto kazah izkušnja je godine 1876 na vre. Evo kako: Ja sam istu još mjeseca siječnja sastajao u cuju zemlju, koju sam još u jeseni dra put valjano preuzeo. Čim sam sasvim dočekao i klicav zol posjato, lepo pobranao, i odredno jarko povukao, otio ti za pet dana sniega, koji mi pokri zob na dve stopu, tako, da su mi usjani dotični pola južni pricicati o sjemenu propasti. Ja dakako na takova poniranja nimalo se obazirao nisam, posto sam unapreto znao eda imaju sasvim krije s toga, što ispod usnega vlasta topilna a u to je zrak prodriuo, te užili-toga ona kao što treba pode razvijat. Postoje pak 20. danas sniega pod lepo pomalo nestajati, dođim moja zob lepo pod sniegom razkliza, i kašnje mi obilan prihod dade.

U hrdinu, toploj zomljisti treba ranjene sijeati jače usjoro, posto će usjoro koristiti zimsku vlagu; a ovo pravilo uvaljasto vredi za rob, zatim jedan, a čim se ovi bojati mrazovat, krušnje, kuruz, patulj, graskat, rotkru itd.; tada sjetva riedko seljaka izda. Ovo sto kazah izkušnja je godine 1876 na vre. Evo kako: Ja sam istu još mjeseca siječnja sastajao u cuju zemlju, koju sam još u jeseni dra put valjano preuzeo. Čim sam sasvim dočekao i klicav zol posjato, lepo pobranao, i odredno jarko povukao, otio ti za pet dana sniega, koji mi pokri zob na dve stopu, tako, da su mi usjani dotični pola južni pricicati o sjemenu propasti. Ja dakako na takova poniranja nimalo se obazirao nisam, posto sam unapreto znao eda imaju sasvim krije s toga, što ispod usnega vlasta topilna a u to je zrak prodriuo, te užili-toga ona kao što treba pode razvijat. Postoje pak 20. danas sniega pod lepo pomalo nestajati, dođim moja zob lepo pod sniegom razkliza, i kašnje mi obilan prihod dade.

Ovo navedeno seljaku, eda ze uvjet ostavi onog govora: „Graditi kada kô što otac“.
Sjutra se ne smije obavljati, kad vladaju oluja i vjetrovi, jer bi time usjevi nejednaki ostali.

Pri slavstlim zemljama, postoji sjetve, valja grumenje nalazeno se još na oranicu dobro snvrti.

Svišta pal valja zimskim usjovim povući vodene jake, za da laglje uzmognue voda sa oranicu otići.

U običju ti preporučujem, da sijes i radiš, kako kaže jedan unut gospodar, svako drugo djelo u svojo vremje, to ne slušaj, kaže, na kojekakre gutke i nagatanje, na sredne i neugodne dane. Svetlo pismo kaže: „Ne treba pažiti na pjevanje ptica, da treba biriti dane, no valja slušati vrature, ni tražiti pomoci u onih, koji se izdaju za pogodnje.“ Tko to čini, on naje Bogu mlio.

2. Kako treba gusto slijati?

Eda li ćeš sjemo gušće ili redje slijati, to vidi ut različitih okolnosti; a ovih prije svega: Sjemo li rano ili kasno, da li je zemljiste valjano ili loša, ili je isto sunčanih traci u izvršeno, ili je zaklonjeno i sve ovo okolnosti zahtijevaju vise ili manje slijemanja.

Na svim tima osim orog sto rekoh, valja da poljedjeljao obrati pažnju i na sledećo:

Saljak vjetrničko do bacat sjemenu nego li one, koji je navješt.

Što je krušnje sjeme, to ga više treba suprot sitnog manjo.

Ato je dobro zdravo sjeme manje će potrošavati nego si slaboga i nezdravoga.

Na loprom, vremenu treba manje težak sjemenu nego li na rušnom.

Tekko zemljiste treba viša sjemena, nego li tanki, vlastivo zemljiste, a uz to loša obdijelana, potrebuje mnogo sjemena, a to zato, što sjeme uguši korov, koji se uslijed lošo obdijeljanog zemljista pojavi.

Na zemljiste gnojivo i dobro uradijenu i platu ne treba toliko sjemena koliko za onu, koja je loša uradijeni i istrošena, i koja je korovasta (dragočita).

Sjetva kasna dakako mnogo više potrebuje sjemenu nego ranija; jer ranija sjetva bolje se urviši, te tako laglje odoljeva svim ne-pogodnim stražnicima.

Tko mališinom (strjemom) rije, manje potrebuje sjemena nego da na omaka slijeti.

Istaknu da još ima pravila o gustom ili rietkom sijanju, no ova koja ti navedenim cionim jeva glavna, a toga je danas ob ovom dosta do druga rjeđe.

(Dolje slijedi.)

M. Velič.

Knjижevne vesti.

Kako sam to jnr u javnih listovih poslovno glasiti da, naunio sam izdat Školu hrvatskih narodnih pripovjedaka, poslovica, rječi i izraza.

Nu da ova moja odluka ostvarun, treba mi osim moje dobre volje još i pomoći naših hrvatskih redatelja, i svih onih, koji cene našu hrvatsku knjigu.

Od kolike je pak vrednosti ovakava knjiga, mislim da mi nije nužno ovdje razlagat.

Želite li mi dakte, p. n. gospodine, posmodi, tad izvorite na pričevanjem listu točno apisati Vaše imo i prezime, stališ i obitavaši paži mi ist povratak; a ja li Vam godišao, tad upisite uza svoje još koje imo, pa ako ih dešte, ali sigurnib, zabilježite, postat će Vam se po jedan otisk na dar.

Djelo biće će koncem siječnja 1881., a ciena mu je 80 novč po komadu.

P. n. gg. predbrojci dobitat će koliko ut postansko pouzeće, išim ako to pojedinci drugega samonu uzeze.

Konafan uvojavam p. n. gg. predbrojci, da mi izvole predbrojnu nazvalju da Lecna ova godine poslat, da usmogenim prema temu edesit, a koliko će se osnaka djelatit.

Predbrojna prima i knjigara H. Lestera u Senju.

U Senju, 5. studenog 1880.

Na editiranim sticanjem

Nikola Simatović.

LITNIČKA

Gosp. Fr. Nikolai: Zahvala prima, po slavimo smo i dva zadnja broja, na godinu došlo i god. Drago ce nam biti, ako ne kad god oglasiće.

G. o. Mikollé u Kluboku: Poslati primimo.

Pregled tršćanskoga tržišta.

dne 30. Novembra 1880.

	OD	DO
Vosak primorski i ugarski za 100 kg	—	—
Kafa Portoriko	105	110
S Domagoj	76	81
Bio polag vresti	65	83
Cukar austrijski	33,50	35
tučeni	30	32
Cvetice trave buhače (Gri-sacum)	1,50	1,50
Naranča skrivenica	2	3
Karubo puljice	12	—
jerantinske	6	9
delmatinske	—	—
Smokve Kalamaša	20	—
puljice	16,50	17
Limanči skrivenica	—	6,75
Bademci italijski meduljasti pulj. za 100 kg	92	95
dalmatinski	—	—
Lošnici	27	36
Šljive	15	18
Plećica ruška	12	12
ugarska	13	—
gralacka	—	—
Kukuruz (turkijska) ruška	—	—
ugarski	—	—
Raj	10	11
Ječam	2,50	9
Zob ugarski	—	10
abrahamka	—	—
Paulini (fakol), polag vresti robe	—	15
Bob	—	—
Leda	11	14
Orla talijanski (maglički)	11	20
Vuna bosanska	100	115
morežnica	12	130
orešnica	17	1
litarica	—	—
Dasci turkijski jeduljice	51	90
slavenske	51	70
Orla	10	20
bukovice	7	20
Ulije italijski, sitne vresti za 100 kg	34	45
— saživoj, — vresti dalmatinsko	—	—
istarsko	—	—
Kamenje ulje a baršnja	12	23
kanistri	12	25
Koko strojeno ulje ulje vojne načine dalm. ist. i boš.	165	165
ulje vojne načine dalm. ist. i boš.	70	100
Janjede ulje a dalmatinsko za 100 kom	60	100
delmatinski	60	90
koruze	—	65
runeze planje	—	60
suhu	—	70
reže za 110 komadaka u škrtsu	26	33
Bakalav	22	28
čili i basil	12	22
Vitrol modri	26	27
zeleni	—	—
Maiale	6	8,50
čaj dalmatinski i naški	11	12
čaj	—	—
Masti (sali rastegljivo)	58	60
Blanina	—	—
Rakija stolnica (100 litara)	50	—
Oštakli istarski	50	—
Rej naški	—	—
istarski	—	30
Vinska sirgotina (Oriješka)	12	14
spike	—	—
Mod.	21	45
Lumber (jabulicu od jatre)	12	23
Paški harki od 100 kg	3,75	7
Carpe (trone)	2	10
Katram dalmat.	14	16

OGLASI.

RIEČ ISTARSKE HRVATAH

Talijanom
i svim na koje spada.

Ponukom članka: „L'Istria ed il nostro confine orientale - Paolo Fabbri“ tiskana u „Nuova Antologia“ 1870.

Mozte se dobiti za 70 novč. kod:

Primorska tiskara
na ŠUŠAKU
kraj Bičke (Flume).

Castnim crkvenim oskrbnicićtvom.

Crkvenimi je zakoni naredjeno, da se u crkvama rabi za službu božju svete koje su jedino iz voska. Pošto se pade od nekoliko godinu poteko ne moguće u vosak, koji ima služiti za pripremljane crkveni svetec, mnogovrstni tuli, podpisani željom, da po crkvenom zakonu posluži svim crkvenim oskrbnicićtvom pravim svetecima iz čista voska, za prosio je ovdješnju sl. nadbiskupsku kuriju, da bi ona blagoižvoljela nadzvati njegove svete I. vrsti (I. compimento), koje bi imale služiti za crkvenu porabu. I doista, sl. nadbiskupsku kuriju primi tu ponudu dekretom od 28. marta t. g. broj 408 ustanovivši posebnu nadzorničku komisiju, koja će uvjek skrbno paziti, da moje svetce I. vrsti (I. compimento) budu baš iz prava čista voska.

Tako su sveće vrleme svake poljave, ne samo zato, što su iz čista voska, nego još i po mračnoj i neključnoj, vlasitosti, radi kojih i bježu odlikovanje u raznici izložbi.

Potpisani provđen je uvjek velikom zalogom takovih svetaca svake vjeljne i debljine, a još k tomu i dužih, uskrenih i slikanih svetaca svake vrste vrstih. A da bude č. crkvenim oskrbi pletvom logije, podpisani činit će doc svetec, svim onim, koji ga kalcuon naredbom počaste, u najbljužnji zeleničku postaju, postu, ili luku i to bez platno (franko) i preostvu svake vozarine uz cenu f. 2,50 kilogram (duže f. 4,40 funt) platiti radom u vrijeme 2. mjeseca decembra, a kašnji m. e. so isplatum računat 0 po sto god. interesa.

Ako bi tko zelio svetecu nizje vrstu, lahko ga poslužim onim II. vrsti, te čenil „sotana“ po f. 2,20 kilo, kanoti i blečili III. vrsti po f. 1,80 kilo istom pogodbom, kao odgovor.

Najoli se kod mene također skla disće krizma putu u oleografiji pozlaćenim i ručavim okviru razne veličine po bas spodobnoj ceni, kanoti i izvrsna tamjana i drugih stvari za crkvenu rabu.

U Gorici (Görz) mjes. oktobra 1870.

Alojzio Bader

svetac Seminarška ulica broj 125

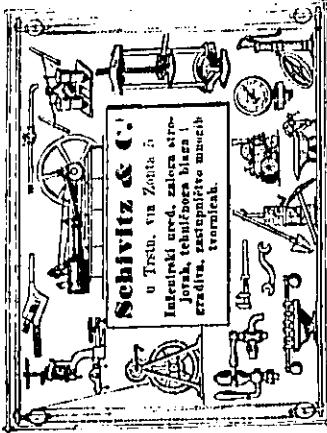
Oglas.

Javljamо nošim čitateljem i ostalom Štovanomu občinstvu, da smo pomoću „Matice Hrvatske“ dali prečinat-pati iz „Našoj Slugi“ u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosu preko 350 stranah,

ISTARSKE HRVATSKE

Knjiga se može dobiti kod Odpravnicićtvu ovog lista po for. 1. Čest je dobitak namenjen „Našoj Slugi“ i „Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri“, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkratko vreme.

ODPRAVNICKO NAŠE SLOGE.

Prva Istarska TVORNICA VOSKA

Sinovah Antonu Artusi
u Rovinju

nagrđljena II. dorom na izložbi u Gradec vidje kako sve više raste potraživanje vježnih voćnjih proizvoda te povećavaju tvornici pružaju svojim konsumentom cenu i pogodbo uz koje se nije htjelo konkretno.

— Buduće svetecu poslužiti

1. vrsti (compimento) po f. 2,20 kilo

II. 1,80 . . .

III. 1,60 . . .

Bojadisane svetecu na ulju 3, . . .

Tko odmah plati dobije 3% odtitka (skonto), ili pak ne četiri mjeseca bez odbitka. Isto slobodno od vozarine do svakog zeljeneke stacije.

Sve navedene vrsti uz cenu tvornice nađe se u zakladi:

u Piranu kod g. A. Casali.

Pazinu kod g. Mazzarelli & Mizzani.

Bleč (Flume) kod g. A. Gilardi.

Što će vrstace moglo bi ju jamčiti mnoge svjedoči raznih časnih župnikih i crkvenih upravitelja i razne pojavke različitih novinah Beda i drugih pokrajina, nego protivni svakom nekoristnom blebetanju pripušćaju vlastnicu svoje proizvode srušiti, koji će iste rabiti, a placat će se kad bude naručba pronađena, da odgovara obećanju; u protivnom slučaju primiti će vlastnicu tvornice narudene proizvode na svoju trošak natrag ili pak će se platiti cijena najzadnje vrsti kao što kod III. vrsti.